

เทศน์เช้า วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ เวลาเราไปวัดไปวาไปหาพระ พระเป็นสมมุติสงฆ์นะ เพราะว่าอะไร? พระนี่เราบวชพระก็ได้ พระสึกจากพระมาเป็นคนก็ได้ เราถึงว่าคน วันพระ พระที่ไหน? พระที่ข้างนอก องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ให้ไปศึกษาเล่าเรียนไง ถ้าศึกษาเล่าเรียนนี้หาพระที่ไหน? หาพระในหัวใจไง ถ้าใครหาพระในหัวใจเจอนะจะมีความร่มเย็นเป็นสุข

มนุษย์นี่อหังการมาก คิดว่าฉันยอดเยี่ยมมาก ฉันใหญ่โตมากครอบโลกธาตุนะ แต่คนที่คิดอย่างนั้นแพ้ยั่วตัวเองหมดเลย แต่ถ้าคนที่ชนะตัวเอง เรานี้เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ เราเป็นส่วนหนึ่งนะ เพราะเราเกิดมาแล้วเรามีโอกาสได้สร้างคุณงามความดี เกิดมาเหมือนรถ รถมันหนึ่งมันต้องเสื่อมสภาพไป มันต้องหมดอายุของมันไป เว้นไว้แต่เขาเก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์

มนุษย์ก็เหมือนกัน เกิดมา ๑๐๐ ปี เหมือนรถคันหนึ่งเราจะใช้อะไร? ถ้าเราเกิดมา ๑๐๐ ปี รถของเรา เราซ่อมแซมรถของเราดี แล้วเราเติมน้ำมันอยู่ตลอดเวลา รถเราจะใช้ตลอดไป รถมันจะใช้แต่เฉพาะชาตินี้แหละ แต่คุณงามความดีเหมือนน้ำมัน เราเติมทุกวันๆ ไป น้ำมันนี้มันไปที่จิต

ในมิลินทปัญหาเขาบอกว่า เวลาคนเราเกิดชาตินี้ก็ต้องรับกรรมๆ อย่างนี้ไม่ยุติธรรมเลย เพราะอะไร? เพราะเกิดมาชาตินี้กับชาติที่แล้วมันคนละคนกัน พระนาคเสนตอบว่า เหมือนกับต้นมะม่วง มะม่วงนี้เราปลูกที่ต้นมะม่วง มะม่วงเราเอาเมล็ดมันไปปลูก ปลูกมะม่วงเกิดขึ้นมา แล้วมีใจมารัดมะม่วงในต้นนั้นไป นี่เขาจะอ้างว่ามะม่วงลูกนี้มันไม่ใช่มะม่วงที่ปลูก นั้นเป็นไปได้ไหม? เขาบอกว่าเขาลัดมะม่วงที่เป็นสาธุกรรม ไม่ใช่ลัดมะม่วงของคนที่ไม่ปลูก ทีนี้มะม่วงที่ปลูกที่มันเป็นสาธุกรรมก็จริงอยู่ แต่มันเกิดมาจากเมล็ดมะม่วงนั้นใช่ไหม?

จิตก็เหมือนกัน จากชาตินั้นมาชาตินี้ไง นี่รถที่มันเติมน้ำมันไปๆ เติมน้ำมันไปคือสร้างคุณงามความดีไง เห็นไหม สร้างคุณงามความดีที่ไหน? ทำดีก็คือได้ดินะ ในการประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม เวลาพระเรา ปรีชาดี ปฏิบัติ ปฏิเวธ ปรีชาดีคือการศึกษเล่าเรียน ปฏิบัติก็ต้องปฏิบัติขึ้นมา ปฏิเวธ แล้วการทำทานล่ะ?

ทานน้ำมันเป็นการทำทาน มันเป็นการสร้างศรัทธาใจ แต่เวลาสร้างศรัทธา จะเอาความจริงขึ้นมามันต้องประพฤติปฏิบัติ ถ้าประพฤติปฏิบัติ ถ้าจิตสงบขึ้นมาทีหนึ่ง เดิมน้ำมันหนหนึ่งนี้เวลาเติมน้ำมันนะ น้ำมันเราไปที่ปั้ม เปิดแล้วเติมได้เลย เราเสียดังค์เติมขึ้นมา น้ำมันก็จะเต็มขึ้นมา เข็มจะเต็มถึงเลย แต่เวลาจิตสงบมันสงบได้ไหม? เวลาเราพยายามจะเติมความสงบ เติมธรรมะในหัวใจ มันเติมได้ไหม? เวลามีสติ เวลาเรามีความทุกข์ความยาก เวลาเรามีความทุกข์ในหัวใจ เราบอกว่าอย่างนี้ไม่ให้เต็ม

เหมือนถ้าน้ำมันเราพร่อง พอมีอากาศขึ้นมาความทุกข์ก็เกิดขึ้นมาแล้ว แล้วถ้าเติมน้ำมันเต็มขึ้นมามันไม่มีฟองอากาศ อากาศเข้าไปไม่ได้เพราะถ้าน้ำมันนั้นเต็มหมด เห็นไหม เวลาเกิดสมาธิขึ้นมาจิตมันอึดเต็มตลอดเวลา ความทุกข์มันเกิดขึ้นมาได้ยังไง? ความทุกข์เกิดขึ้นมาได้ไม่ได้เลย แต่เติมน้ำมันเต็มถึงไปปั้ม นี่เราใช้รถไปน้ำมันมันต้องใช้ไป มันต้องพร่องไปเป็นธรรมดา

นี่ก็เหมือนกัน ความสุขความทุกข์เป็นอนิจจัง ความเกิดดับๆ ความคิดเกิดดับๆ ในหัวใจเกิดไปเกิดมาอยู่ตลอดเวลา ความคิดเกิดตายอยู่ตลอดเวลา นี่ถ้าเป็นภาคปฏิบัติมันจะมีตรงนี้ไง ศรัทธาความเชื่อเป็นบุญกุศลอันหนึ่ง บุญกุศลอันนี้ เวลาเกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหม เวลาเป็นเทพฝ่ายมาร เทพฝ่ายคุณธรรม เทพฝ่ายมาร เทพฝ่ายเทพ เทพคุณธรรม เพราะเขาสร้างคุณงามความดีด้วย เขาได้ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วย เพราะเขาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาเขาเกิดขึ้นมาแล้วเป็นคนดี เพราะอะไร? เพราะมีการศึกษาเป็นวิชา แต่ถ้าเป็นอวิชา อวิชานี้ไม่รู้อะไรเลย เป็นคนพาล แต่บังเอิญได้ทำบุญกุศลกับครูบาอาจารย์ ได้ทำบุญกุศล สร้างบุญกุศลไว้ เขาก็ได้ไปเกิดเป็นเทวดาเหมือนกัน แต่เขาเกิดเป็นเทวดาแล้วเขาเป็นคนพาลนะ เทวดาเขารบกัน เทวดาเขาแก่งแย่งกัน สังคมทุกสังคมมีคนดีและคนเลวปนกันไปตลอดเวลา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเขาสร้างคุณงามความดีอย่างนั้น นี่อามิสเป็นอย่างนี้ไง อามิสคือการกระทำอย่างนี้มันเป็นเรื่องของทาน เรื่องของทานมันส่งผลขับเคลื่อนได้ เห็นไหม คุณติโจรมันก็ใช้รถนี้ไปปล้น บัณฑิต ผู้ที่ทำคุณงามความดี เขาก็ใช้รถนี้ไปทำหน้าที่การงาน หน้าที่การงานเขาใช้พาหะนำไป สิ่งที่เขาพาหะนำไปก็คือบุญกุศลนี้ไง บุญกุศล เวลาประพฤติปฏิบัติไปแล้วมัน

ถึงข้ามทั้งบุญและบาปไป นี่มันข้ามทั้งรอดมันไม่เอาไปแล้ว รอดไม่ต้องเอาไปหรอก จิตนี้มันไปได้ ความรู้สึกนี้มันไปได้ มันข้ามพ้นอันนี้ไป ถ้าไม่ข้ามพ้นอันนี้ไป แล้วข้ามพ้นข้ามพ้นอย่างไรล่ะ?

นี่คนดีคนชั่วอยู่ที่นี้ ถ้าเราว่าเราเป็นใหญ่ ทุกคนถ้ากิเลสมันเป็นใหญ่ รอดมันเป็นรอดสิบต่อ มันขวางถนน มันชนเขาจะไปเลย นี่ก็เหมือนกัน เรานี้เป็นใหญ่ เรานี้เป็นใหญ่ คุณดูด้วยรูนมอง หน้ากันก็ไม่ได้นะ เดินเฉียดกันไปก็ไม่ยอมกัน มันเบียดเบียนตัวมันเองก่อนไง เพราะอะไร? เพราะมันหลงผิดใจ รอดของเราละ ถ้าเราถนอมรักษาไปรอดเราจะไม่เสียหายนะ ไปไหนรอดเราวาง ก็ดี ทุกอย่างก็ดี จะไปได้ตลอดทาง รอดเราไปเที่ยวชนไอ้โน้น ชนไอ้โน้นนะ

นี่ก็เหมือนกัน เทียวไปทำลายคนโน้น เทียวไปทำลายคนนี่ มันก็ทำลายความรู้สึก ทำลาย รอดของเรา มันทำลายตัวเองแต่มันไม่รู้จัก รอดของเราถ้ามันเอี่ยมสะอาดตลอดเวลา ทุกอย่าง เครื่องยนต์กลไกมันดีไปหมด มันจะเดินทางก็สะดวกใช้ไหม? รอดของเราวางก็เร็ว น้ำมันก็ไม่มี มันจะไปไหนรอดล่ะ?

นี่ก็เหมือนกัน เราเทียวไปกระทบกระเทือนคนนี่ นี่มันทำลายเราเองแต่เราไม่รู้ เราไม่รู้ว่ สิ่งนี้เป็นการทำลาย เพราะอะไร? เพราะจิตมันบอกว่าเรานี้ใหญ่มาก เรานี้ใหญ่มาก เห็นไหม คน ที่ใหญ่มาก คนที่ว่าอวดตัวตวมมหาศาล คนนี้เป็นคนเลวมาก เลวมากตรงไหน? เลวมากที่ไป ทำลายเขา แต่ถ้าเป็นทางโลก เขาบอกว่า คนต้องมีความกล้าหาญเพื่อการตัดสินใจ เพื่อโครงการ ต่างๆ ต้องทำให้ได้ อันนั้นกล้าหาญ

ความกล้าหาญมันมีสัมมากับมีมิจฉา ถ้าความกล้าหาญ เห็นไหม คุณดูพระโพธิสัตว์เวลา กล้าหาญสละชีวิตก็ได้ ดูพระเวสสันดรสิ ช้างศึก ช้างต่างๆ สมบัติก็สละได้หมดเลย เสียสละได้ ด้วยความกล้าหาญนะ กล้าหาญในจริยธรรมไง ยอมเสียสละ ยอมเสียสละแม่แต่ลูก แม่แต่เมีย ยอมเสียสละได้หมดเลย ทั้งๆ ที่มีอำนาจทำอะไรก็ได้ แต่ยอมสละ สละเพื่ออะไรล่ะ? สละเพื่อจะ ไม่ให้ตัวตนนี้มันใหญ่ขึ้นไป ประรณนาพระโพธิสัตว์ ประรณนาเป็นโพธิญาณ

เวลาออกประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมา ขณะ ตนเอง ขณะตนเองแล้วมันไม่เป็นที่ขวางโลก รอดเราไปบนถนนนะจะไม่มีการเห็นเลย เพราะ อะไร? เพราะมันไม่มีตัวตนไง มันไม่มีมานะทิฎฐิ ไม่มีต่างๆ ในหัวใจ มันจะไปไหนไม่มีใคร ชนมันได้ ไม่มีใครไปเห็นมันได้ แต่มันก็ไปกับเขาอย่างนั้น

สตupaทิสถนิพพาน พระอรหันต์ที่สิ้นกิเลสแล้ว จิตก็มีอยู่ แต่ไม่มีเจตนา ไม่มีอารมณ์ ใหญ่ใฝ่สูง ไม่มีมานะทิฎฐิในหัวใจเลย สิ่งนี้มันจะไปชนกับใคร ไม่มีใครจะไปชนมันได้ เพราะมันไม่มีตัวตนให้ใครชน มันก็ไม่ชนเขา เขาก็ชนมันไม่ได้ เพราะอะไร? เพราะมันไม่มีสิ่งต่างๆ อยู่ในโลกละ มันพ้นออกไปจากวัฏฏะเป็นวิวัฏฏะ มันจะไม่วนกลับมาในชาตินี้อีก ไม่มาเกิดมาตายในภพของมนุษย์อย่างเดิวนะหรือ? มันไม่เกิดตั้งแต่พรหมลงมาชั้นแหละ เพราะว่ากามภพ รูปภพ อรูปภพ นี้วัฏฏะที่จิตนี้พาเกิดพาดตาย

สิ่งนี้ถ้าธรรมะเข้ามาอย่างนี้ มันถึงว่าผู้ฉลาดฉลาดตรงนี้ต่างหาก ฉลาดตรงจุดเริ่มต้นของความคิดก่อน นี้เราโง่ เราหลง เวลาคิดขึ้นมาทีไรว่าเรารู้ เราก่ง เราฉลาด เราแน่ เรายอด มันทำลายมันไปชนเขาแหลกเลย ก่อนที่มันจะชนเขา มันต้องสร้างภาพขึ้นมา สร้างรถขึ้นมา คุณติคุณอย่างพระอรหันต์ไม่มีอะไรเลย ไม่มีรถ ไม่มีอะไรทั้งสิ้น แต่ถ้าเวลาเราคิดขึ้นมา มันมีขึ้นมา มันประกอบขึ้นมา ประกอบเป็นรถ เป็นตัวถัง เป็นอะไรขึ้นมา ประกอบเป็นความคิดขึ้นมาไป พอประกอบเป็นความคิดขึ้นมา มันก็มีแรงขับ แรงขับมันก็ทำไป

นี่การกระทำ มโนกรรม วาจากรรม กายกรรม นี้เกิดมโนกรรมก่อน เกิดความคิดก่อน มีความปรารถนาก่อน อยากทำก่อนมันถึงจะต่อไป ถ้าสิ่งนี้เราไปทำลายตรงนี้หมด นี้ปัญญาครอบรู้ในกองสังขาร ปัญญาในศาสนาพุทธเราก็คือปัญญาครอบรู้ในกองสังขาร ปัญญาที่รู้ทันความคิดของเรา ปัญญาที่รู้ทันความคิดของเราไปหมดเลย ปัญญาที่รู้ทันเรื่องของรถ เรื่องของการขับเคลื่อนไปตลอดเลย

สตupaทิสถนิพพาน สิ่งที่ยังมีอยู่ ยังมีความคิดยังมีอยู่ แต่ตัวพลังงานตัวจิตนั้นไม่ใช่ขั้นที่ ๕ ตัวพลังงานตัวจิตนั้นคือตัวธรรม ตัวธรรมคือตัวสิ่งที่พ้นออกไปเป็นวิมุตติธรรม วิมุตติธรรม มันถึงว่าผู้ฉลาดฉลาดตรงนี้ ฉลาดตรงที่ว่าไม่มีตัวตนจะไปเบียดเบียนใคร ไม่มีสิ่งต่างๆ ที่จะไปประรานใคร แต่ในการประพฤติปฏิบัติอยู่มันต้องแข่งดีกันไปก่อน ขณะที่มรรคหยาบมรรคละเอียดอย่างนี้ ความวิสาหะ ความอดทนต่างๆ มรรค ๘ มันต้องพร้อม งานชอบ เพียรชอบ ทุกอย่างต้องเป็นความชอบ ความชอบอันนี้ต้องเป็นสัมมา สัมมาต้องมีความอดทน ต้องมีความกล้า ต้องมีสติ ต้องมีปัญญา

ขณะที่การทำงานอยู่มันจะเป็นรูปร่าง มันจะเป็นอะไรที่ว่ามันเป็นมานะทิฎฐิ มันเป็นอะไรก็ทำไปเถิด ทิฎฐินี้เป็นสัมมาทิฎฐิ เป็นความถูกต้อง เป็นการประพฤติปฏิบัติ มีครบ

อาจารย์คอยชี้หน้าต่างหาก เราไม่ต้องกลัวความผิดพลาดไปหรอก ทำไปเลย ทุ่มเทพไปเลย ความคิดของเราขณะที่เป็นปัญญาขึ้นมาะ ให้ย้อนกลับมาในความคิด ย้อนกลับมารอบรู้ในกองสังขาร ไม่ใช่ความคิดออกไปเอาชนะคนอื่น

ความคิดชนะคนอื่น โลกเขาเป็นอย่างนั้น คุณิเขามิพ้อมิแม่ของเขา เขามีสังคมของเขา เขาดูแลรักษากันอย่างนั้น เขาดูแลกันได้ มันเป็นหน้าที่รับผิดชอบอะไรของเรา คุณะเวลาเจ็บไข้ได้ป่วย พ่อ แม่ ลูก หลานเจ็บไข้ได้ป่วยเจ็บแทนกันได้ไหม? พ่อแม่ก็ได้แต่ปลอบประโลมกัน เพราะลูกหลานก็ดูแลพ่อแม่ อันนี้มันเป็นสาขานุญสาขกรรมที่อาศัยกันไปเท่านั้นเอง แต่ทำแทนกันไม่ได้หรอก เจ็บแทนกันไม่ได้ ป่วยแทนกันก็ไม่ได้ ไม่ได้ทั้งนั้นเลย แล้วหน้าที่อะไรของเราไปแบกรับ?

ถ้าหน้าที่ของเราไปแบกรับ เพราะเราไปแบกรับเขา เราไปแบกรับเองต่างหาก เรานี้โง่ โง่เพราะความคิดของเรา รถของเรานี้มันโง่ แบกรับไป เห็นไหม มีรถคันไหนบ้างที่บรรทุกโลกนี้ได้? คุณิคุณิใหญ่ขนาดไหน ความทุกข์ระหว่างที่เขาจะทุกข์ก็ไม่ได้มากขนาดนี้ แต่หัวใจมันทุกข์ได้นะ มันแบกโลกแบกทั้งหมดเลย แบกสามโลกธาตุนั่นนะ แบกตั้งแต่เทวดา อินทร์ พรหมอยู่ในหัวใจ มันทุกข์ มันบ้ำบอคอแตกขนาดนั้นนะไอ้ตัวคนเรา

นี่ใครบอกฉลาดๆ ฉลาดมาจากภายใน ฉลาดจากภายในนี่ปล่อยวางทั้งหมดเลย เห็นไหม เวลาจิตนี้พ้นออกไปจากกิเลสนะ นี่มันว่างครอบสามโลกธาตุ รถอะไรที่มันรู้ไปหมดเลย รถอะไรที่บรรทุกได้หมดเลย ในวิญญูะ ในกามภพ รูปภพ อรูปภพนี่นะ ในวิญญูะต่างๆ บรรจอยู่ในจิตนี้ทั้งหมด จิตนี้ครอบคลุมทั้งหมดเลย ไม่อย่างนั้นจะเทศน์สอนเทวดา อินทร์ พรหมได้อย่างไร? จะเข้าใจต่างๆ ไปในเรื่องของวิญญูะทั้งหมดเลย

นี่สิ่งต่างๆ ทำไมมันทุกข์ได้ล่ะ? เวลาที่เราจะแบกรับกันเราแบกเกือบตาย คิดเกือบตาย ชนะเกือบตาย เราจะทุกข์ไม่ได้เลยแม้แต่ขึ้นเดียว แต่เวลาปล่อยวางสิ่งต่างๆ แล้วไม่มีเลย มันกลับทุกข์ได้มหาศาลเลย เห็นไหม นี่มันถึงเป็นผู้วิเศษใจ มันถึงเป็นคุณงามความดีของใจใจ นี่พระอยู่ตรงนี่ไง ถ้าวันนี้วันพระ เราทำตรงนี้ขึ้นมาจะเป็นประโยชน์กับเรา ประโยชน์กับเรานะ ประโยชน์กับเราคือการเสียสละ คือการปล่อยวาง ไม่ใช่พยายามจะรวบรวมเข้าไปเป็นของเรา แล้วจะไม่ได้อะไรเลย เอวัง